

INSPIRE direktyvos reikalavimų perkėlimas į nacionalinius teisės aktus ir įgyvendinimas Lietuvoje

SDI-EDU mokymų medžiaga
T3, T6, T7

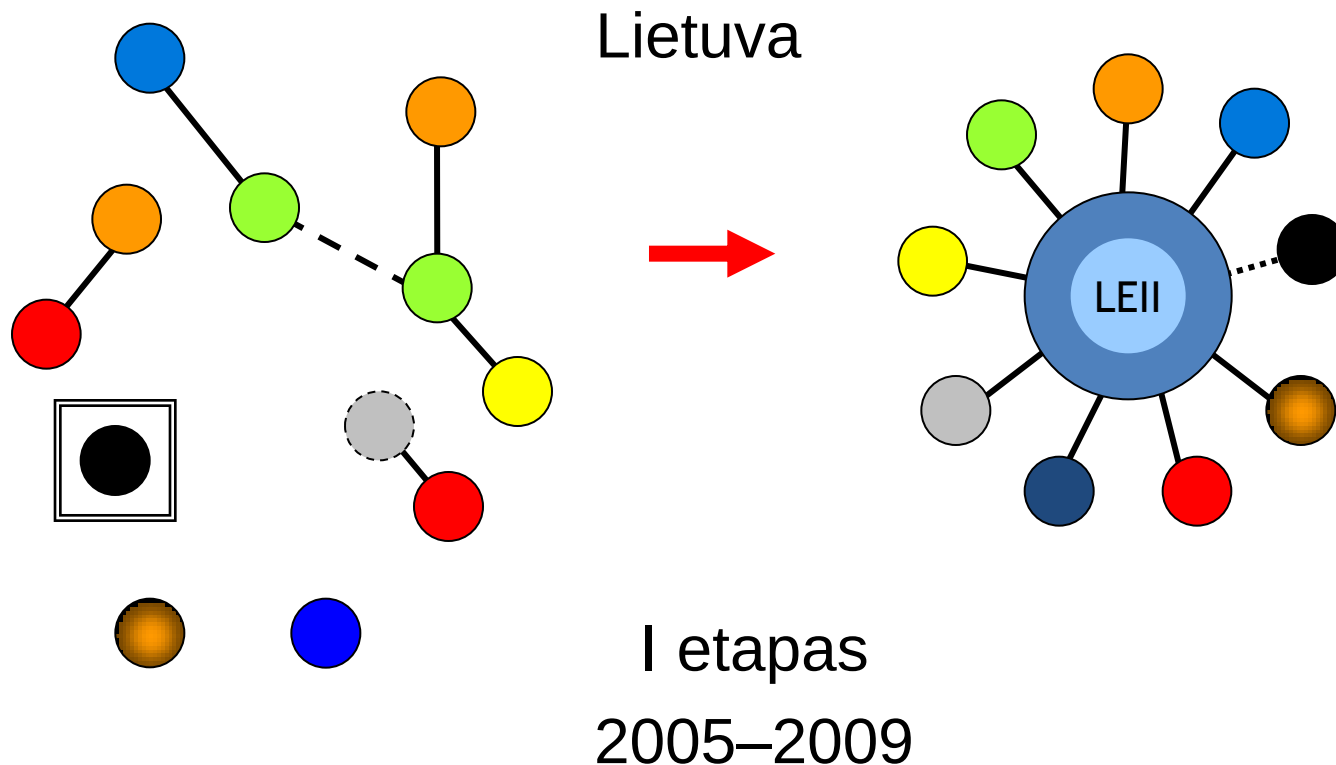

Turinys

1. Atsakingos institucijos ir partneriai
2. INSPIRE įgyvendinantys teisės aktai
3. Geodezijos ir kartografijos įstatymas
4. LEI portalo nuostatai
5. LEI portalo tvarkytojas
6. LEI metaduomenų ir duomenų rinkiniai
7. INSPIRE įgyvendinimo rodikliai

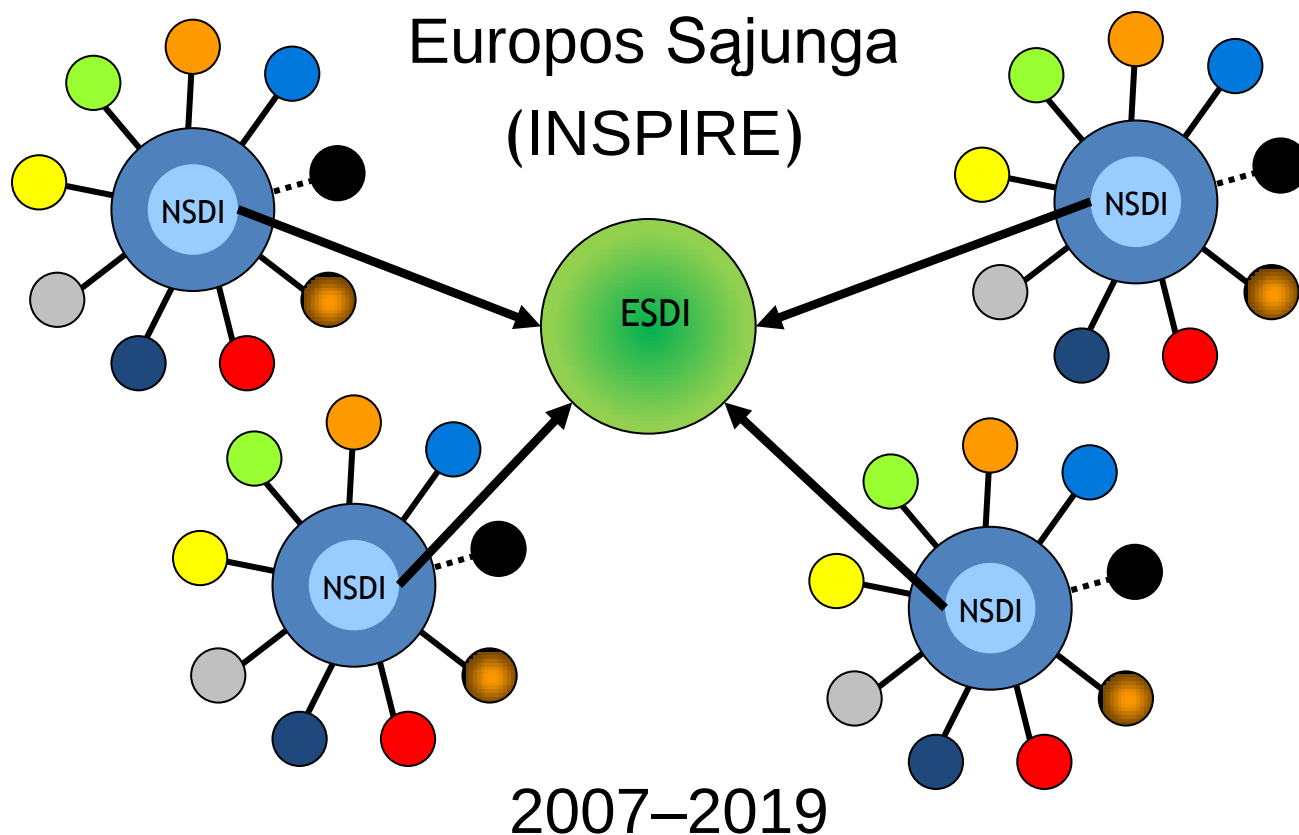
LEII (nacionalinė aprėptis)

Sistema, jungianti valstybės ir savivaldybių institucijų geografinių duomenų rinkinius

LEII (ES kontekste)

Dalis ES infrastruktūros, jungiančios skirtingų šalių institucijų geografinių duomenų rinkinius

Atsakinga institucija: ŽŪM

- 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB (OL 2007 L 108, p. 1), sukurianti Europos Bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) **įsigaliojo 2007 m. gegužės 15 d.**
- LR Vyriausybė **2008 m. rugsėjo 10 d.** nutarimo Nr. 911 „Dėl atsakingų institucijų paskyrimo siekiant užtikrinti 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB įgyvendinimą“ [2] 2 punktu, paskyrė **Žemės ūkio ministeriją Lietuvos** INSPIRE ryšių palaikymo punktu, atstovaujančiu Lietuvą INSPIRE komitete ir techninio įgyvendinimo darbo grupėse.
- ŽŪM pavesta parengti reikiamus teisės aktus perkeltant INSPIRE direktyvos nuostatas į Lietuvos teisinę sistemą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

www.zum.lt

Atsakinga institucija: NŽT

LR Vyriausybė **2008 m. rugsėjo 10 d.** nutarimo Nr. 911 „Dėl atsakingų institucijų paskyrimo siekiant užtikrinti 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB įgyvendinimą“ [2] 2 punktu, paskyrė **Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos** atsakingą už infrastruktūros priemonių, skirtų pagal Direktyvą nurodytų temų metaduomenų, duomenų rinkinių, tinklo paslaugų, dalijimosi paslaugų ir prieigos per INSPIRE geoportalą funkcionalumui užtikrinti, sukūrimą.

www.nzt.lt

NŽT

- Įsteigta 2001 metų liepos 1 dieną.
- Misija – užtikrinti valstybės politikos įgyvendinimą žemės tvarkymo ir administravimo, žemės reformos, geodezijos, kartografijos ir nekilnojamojo turto kadastro srityse.
- Rengia teisės aktų projektus, reikalingus tolesniam žemės tvarkymui ir administravimui, žemės rinkos plėtrai, geodezinei ir kartografiniai veiklai ir georeferencinių duomenų bazių kūrimui reglamentuoti, metodiškai vadovauti minėtiems darbams bei jų kontrolei.
- Nuo 2010 metų liepos 1 dienos, panaikinus apskričių viršininkų administracijas, Nacionalinė žemės tarnyba perėmė ir apskričių viršininkų administracijose veikusių žemėtvarkos skyrių funkcijas. Tarnyboje buvo įkurti 48 teritoriniai visoje Lietuvoje veikiantys žemėtvarkos skyriai.
- NŽT būstinėje Vilniuje ir teritoriniuose žemėtvarkos skyriuose iš viso dirba 993 darbuotojai.
- 2010 m. tapo oficialiu LEI portalo valdytoju

Problemos

- **Organizacinė** – jokia organizacija Lietuvoje nėra atsakinga už valstybės erdvinę informaciją apskritai
 - INSPIRE sritis – **aplinkos informacija**, t.y., labai plati sfera, apimanti daugelio valstybės, savivaldos, mokslo ir mokymo, verslo bei kitų organizacijų duomenis
 - Aplinkos ministerijai trūksta techninių kompetencijų, susijusių su GIS
 - NŽT dvi pagrindinės veiklos sritys – žemėtvarka bei **kartografija ir geodezija**
 - Net svarbiausi **bendrieji erdviniai duomenys** yra valdomi dviejų organizacijų:
 - Registrų centras - nekilnojamo turto ir adresų registrai
 - NŽT – georeferencinio pagrindo kadastras
- **Teisinė** – esami teisės aktai netinka skaitmeninei erdvinei informacijai ir jos mainams Internetu
- **Techninė** – jokia organizacija Lietuvoje neturi galimybių viena sukurti, plėsti ir palaikyti erdvinių duomenų infrastruktūrą
 - Tenka pirkti trečiųjų šalių paslaugas

NŽT įsipareigojimai

Nustatyti Vyriausybės nutarimu ŽŪM, kaip INSPIRE ryšių palaikymo punktui:

- Parengti LR geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą ir jo įgyvendinamuosius teisės aktus, skirtus Direktyvos nuostatomis į LR teisinę sistemą perkelti.
- Atstovauti INSPIRE komitete ir techninio įgyvendinimo darbo grupėse Direktyvoje reglamentuojamais klausimais
- Vykdyti erdvinių duomenų infrastruktūros diegimo ir naudojimo stebėseną
- Teikti Europos Komisijai ataskaitas.

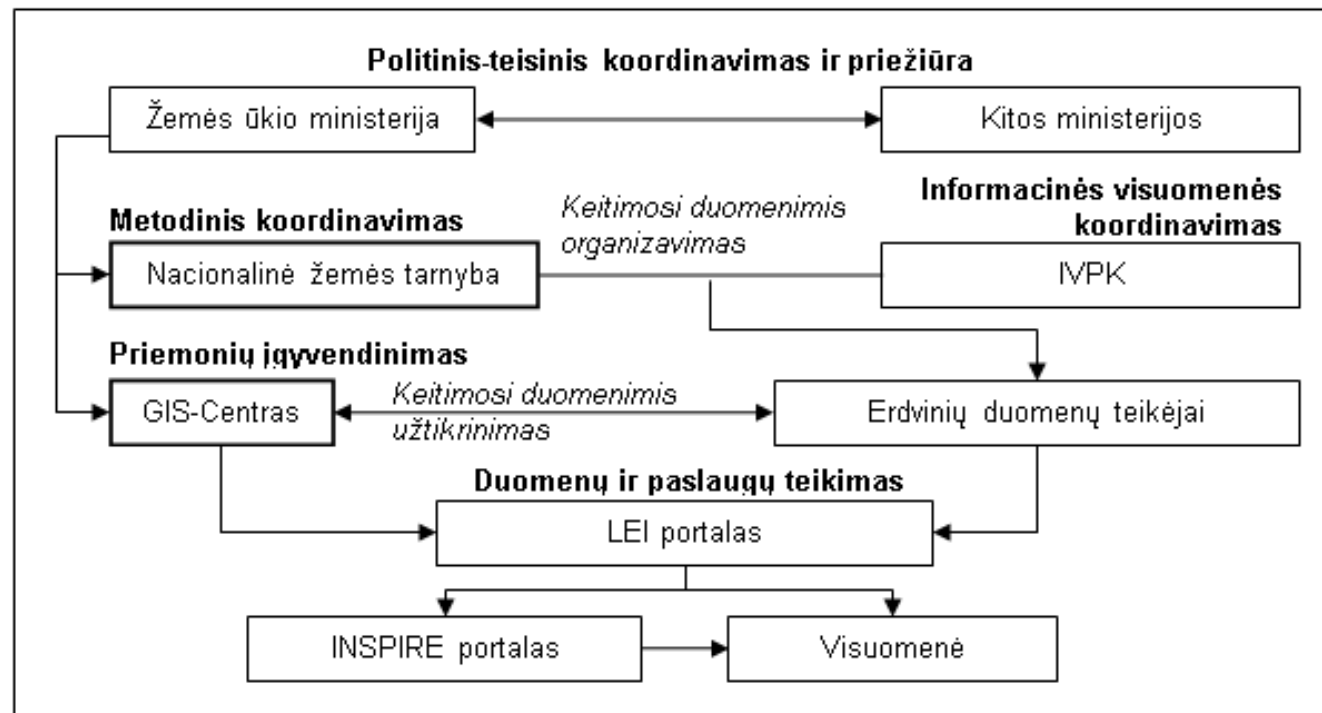
Tiesiogiai pavesti Vyriausybės nutarimu:

- sukurti infrastruktūros priemones INSPIRE temų metaduomenų, duomenų rinkinių, ir tinklo paslaugų funkcionalumui užtikrinti

Prisiimti savo iniciatyva:

- Inicijuoti LEI sukūrimą, ją palaikyti ir vystyti
- Finansuoti veiklas, būtinas siekiant patenkinti INSPIRE reikalavimus
- Kurti naudą visuomenei

Organizacinė struktūra

Suinteresuotos ministerijos ir valstybės įstaigos pagal kompetenciją dalyvauja formuojant valstybinių georeferencinių erdvinių duomenų rinkinių kūrimo strategiją.

Pagrindiniai partneriai

Šiuo metu NŽT bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis, kurios yra atsakingos už erdvinį duomenų rinkinius, atitinkančius INSPIRE temas, ir numato teikti šiuos duomenų rinkinius nacionaliniams tikslams per LEIP bei INSPIRE.

Pagrindinių valstybės geografinių duomenų rinkinių kaupimą ir priežiūrą įgyvendinančios institucijos ir įmonės:

- Aplinkos apsaugos agentūra (<http://aaa.am.lt/>)
- Valstybinė miškų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (<http://www.lvmi.lt/vmt/>)
- Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (<http://www.lgt.lt/>)
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (<http://vstt.lt>)
- Valstybės įmonė Registrų centras (<http://www.registrucentras.lt/>)
- Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos (<http://www.lra.lt/>)
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (<http://www.vpgt.lt/>)

Nauji partneriai

Numatoma artimiausiu metu pradėti derybas dėl metaduomenų ir duomenų rinkinių erdvinio susiejimo bei teikimo su šiomis organizacijomis:

- Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės (<http://www.stat.gov.lt>)
- Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (<http://www.kpd.lt>)
- Lietuvos saugios laivybos administracija (<http://www.msa.lt>)
- Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (www.meteo.lt)
- Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (<http://www.ird.lt>)

Suinteresuotos šalys

- Valstybės valdymo ir savivaldybių institucijos, koordinuojančios erdvinių duomenų kaupimą;
- Erdvinių duomenų teikėjai
 - valstybės ir savivaldybių organizacijos;
 - verslo įmonės;
 - pridėtinės vertės erdvine informacija pagrįstų produktų ir paslaugų kūrėjai – verslo įmonės, mokslo ir tyrimų organizacijos.
- Erdvinių duomenų naudotojai
- Visuomenė

Įgyvendinantys teisės aktai

- **LR geodezijos ir kartografijos įstatymas**
- LEI erdvinių duomenų rinkinių sąrašas (LR Vyriausybės nutarimas)
- LEI portalo nuostatai (LR Vyriausybės nutarimas, derinamas)
 - LEI portalo saugos nuostatai
 - LEI portalo saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės
 - LEI portalo veiklos tęstinumo valdymo planas
 - LEI portalo specifikacija
- LEI metaduomenų rengimo ir jų teikimo tvarka
- Duomenų teikimo stebėsenai vykdyti ir ataskaitoms rengti bei teikti Komisijai tvarka

Įstatymas

- Nuo **2010-05-11** įsigaliojo pakeistas LR Geodezijos ir kartografijos įstatymas.
- Pakeitimo įstatymas Seime buvo priimtas 2010-04-27.
- Įstatymas papildytas nuostatomis dėl Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros, Lietuvos erdvinės informacijos portalo bei valstybės georeferencinio pagrindo kadastro.

Visas tekstas:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=371048&p_query=&p_tr2=

Įstatymo pakeitimas: LEII

- **Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūra (LEII)** – erdvinių duomenų rinkinių, jų tvarkymo priemonių, metaduomenų, tinklo paslaugų, technologijų, susitarimų dėl prieigos prie duomenų rinkinių, keitimosi ir naudojimosi jais, taip pat duomenų rinkinių informacijos valdymo procesų ir procedūrų, jų koordinavimo ir stebėsenos visuma. (2 str.)

LEI siekis

Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūra siekiama, kad:

- 1) būtų galima nuosekliai sujungti skirtingų valstybės ir savivaldybių institucijų ir skirtingų šalių valstybės institucijų erdvinių duomenų rinkinius;
- 2) erdvinių duomenų rinkiniais būtų galima naudotis įvairiomis programinėmis priemonėmis;
- 3) valstybinius georeferencinius erdvinių duomenų rinkinius būtų galima susieti su savivaldybių institucijų sukurtais erdviniais duomenų rinkiniais;
- 4) būtų galima susipažinti su erdviniais duomenų rinkiniais ir naudotis erdvinių duomenų rinkiniais sąlygomis.

(18 str.)

LEI paskirtis

Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūra skirta:

- 1) kaupti valstybės kadastrų, registrų, valstybės ir savivaldybių institucijų erdvinių duomenų rinkinių metaduomenis;
- 2) teikti erdvinių duomenų rinkinius ir susijusius metaduomenis per Lietuvos erdvinės informacijos portalą;
- 3) užtikrinti paslaugų, teikiamų per Lietuvos erdvinės informacijos portalą, kokybę ir reikiamus technologinius sprendinius;
- 4) koordinuoti ir stebėti naudojimosi erdvinių duomenų rinkiniais ir susijusiais metaduomenimis paslaugas;
- 5) užtikrinti erdvinių duomenų rinkinių sąveikumą.

(18 str.)

LEI duomenų rinkiniai

- Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros erdvinių duomenų rinkinius sudaro visų valstybės kadastrų, registrų ir valstybės bei savivaldybių institucijų kaupiami erdvinių duomenų rinkiniai.
- Valstybės kadastrų, registrų tvarkymo įstaigos, valstybės bei savivaldybių institucijos, tvarkančios erdvinių duomenų rinkinius, atitinkančius Vyriausybės patvirtintas Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros erdvinių duomenų temas, privalo užtikrinti, kad erdvinių duomenų rinkinius naudotojai pasiektų per Lietuvos erdvinės informacijos portalą.

(19 str.)

LEI metaduomenys

Valstybės kadastrų, registrų, valstybės ir savivaldybių institucijų kaupiamų erdvinių duomenų rinkinių tvarkymo įstaigos privalo parengti metaduomenis ir juos teikti viešai ir neatlygintinai per Lietuvos erdvinės informacijos portalą.

Metaduomenis sudaro:

- informacija apie erdvinių duomenų rinkinių atitiktį teisės aktų reikalavimams;
- naudojimosi erdvinių duomenų rinkiniais bei paslaugomis ir prieigos prie jų sąlygos;
- informacija apie erdvinių duomenų rinkinių kokybę ir šių rinkinių oficialumo ar aprobavimo (patikros) statusas;
- institucijos, atsakingos už erdvinių duomenų rinkinių ir su jais susijusių paslaugų kūrimą, tvarkymą, atnaujinimą, saugojimą ir informacijos teikimą;
- erdvinių duomenų naudojimui taikomi apribojimai ir tokių apribojimų priežastys.

Institucija, atsakinga už metaduomenų kūrimą, gali išplėsti metaduomenų turinį papildoma informacija. Metaduomenys turi būti išsamūs ir tikslūs, kad pagal juos būtų galima surasti erdvinių duomenų rinkinius ir su jais susijusias paslaugas, įvertinti duomenų kokybę ir juos naudoti.

(20 str.)

Įstatymo pakeitimas: LEI portalas

- **Lietuvos erdvinės informacijos portalas** – valstybės informacinė sistema, kuria centralizuotai teikiamos naudojimosi erdvinį duomenų rinkinių duomenimis ir susijusiais metaduomenimis paslaugos. (2 str.)
- Portalo **valdytojas** – Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.
- Portalo **tvarkytojas** – VĮ Distantinių tyrimų ir geoinformatikos centras „GIS-Centras“.

(21 str.)

LEI portalo paslaugos

- **paieškos paslauga** – ieškoti erdvinių duomenų rinkinių ir paslaugų pagal tam tikrų metaduomenų turinį ir parodyti tokių metaduomenų turinį;
- **peržiūros paslauga** – parodyti, naršyti, priartinti (nutolinti), matyti panoraminį vaizdą ar vieną ant kito uždėti peržiūrimus erdvinių duomenų rinkinius, parodyti juos sutartiniais ženklais ir pateikti atitinkamą metaduomenų turinį;
- **parsisiųdinimo paslauga** – parsisiųsdinti erdvinių duomenų rinkinių kopijas arba jų dalis ir tiesiogiai jomis naudotis;
- **transformavimo paslauga** – transformuoti erdvinių duomenų rinkinius siekiant jų sąveikumo;
- **erdvinių duomenų suaktyvinimo paslauga** – pagal vienus erdvinių duomenų rinkinius ar paslaugas suaktyvinti kitus erdvinius duomenis ar paslaugas.

(22 str.)

LEI portalo naudojimas

- Prieiga prie erdvinių duomenų yra vieša
- Paieškos ir peržiūros paslaugos teikiamos neatlygintinai visais atvejais
- Erdvinių duomenų rinkiniai ir paslaugos, kurių reikia Europos Sąjungos institucijoms, valstybės institucijoms ir savivaldybėms viešojo pobūdžio užduotims atlikti arba ataskaitoms teikti pagal Europos Sąjungos teisės aktus, susijusius su aplinka, teikiami neatlygintinai.
- Valstybės kadastrų, registrų tvarkymo įstaigos, valstybės ir savivaldybių institucijos, tvarkančios erdvinių duomenų rinkinius, turi teisę riboti prieigą prie erdvinių duomenų rinkinių, jeigu tai nustatyta kitų įstatymų.
- Naudotojai privalo sudaryti naudojimosi sutartis su erdvinių duomenų ir paslaugų teikėjais ar jų įgaliotais platintojais.

(23 str.)

Įstatymo pakeitimas: GRPK

- **Georeferencinio pagrindo kadastras** – valstybės kadastras, kuriame registruojami stabilūs žemės paviršiaus gamtiniai ir antropogeniniai objektai. (2 str.)
- Georeferencinio pagrindo kadastro duomenys teikiami **neatlygintinai**, išskyrus atvejus, kai šie duomenys naudojami pridėtinės vertės paslaugoms ar produktams sukurti (25 str.)

LEI portale bus galima pasiekti **naujausius** GRPK duomenis, nelaukiant, kol pasibaigs jų atnaujinimo ciklas (5 metai)

GRPK objektai

- kelių ašinės linijos;
- gatvių ašinės linijos;
- geležinkelių ašinės linijos;
- upių, upelių ašinės linijos;
- kanalų ir melioracijos griovių ašinės linijos;
- ežerų ir tvenkinių ribos;
- pastatų ribos;
- miškų naudmenų ribos;
- žemės ūkio naudmenų ribos;
- geodezinio pagrindo punktai;
- žemės paviršiaus (aukščio) taškai.

GRPK ir INSPIRE

GRPK duomenys patenka į šias INSPIRE temas:

I priedo temos

Koordinacijų atskaitos sistemos

Geografinio tinklelio sistemos

Transporto tinklai

Hidrografija

II priedo temos

Aukštis

Žemės danga

III priedo temos

Pastatai

LEI portalo nuostatai

Dokumentas parengtas ir derinamas su institucijomis.

Lydintys dokumentai.

- LEI portalo saugos nuostatai – parengti, suderinti, tvirtinami kartu su nuostatais
- LEI portalo saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės – parengtos, derinamos
- LEI portalo veiklos tęstinumo valdymo planas – parengtas, derinamas
- LEI portalo specifikacija – parengta, derinama, atnaujinama

LEI portalo valdytojo funkcijos

- metodiškai vadovauti Portalo tvarkytojo veiklai;
- organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti Portalo tvarkymo, vystymo ar modernizavimo darbus;
- tvirtinti teisės aktus, susijusius su Portalo veikla, Portalo duomenų tvarkymu ir sauga;
- planuoti valstybės biudžeto lėšų poreikį Portalo tvarkymui, vystymui ir modernizavimui įgyvendinti bei kontroliuoti šių lėšų naudojimą;
- atlikti Portalo saugos nuostatais jam priskirtas funkcijas.

LEI portalo tvarkytojo funkcijos

- užtikrinti nepertraukiamą Portalo veikimą;
- eksploatuoti Portalo techninę ir programinę įrangą
- analizuoti ir šalinti Portalo veikimo problemas;
- surinkti ir tvarkyti metaduomenis;
- teikti, vystyti ir tobulinti Portalo elektronines paslaugas;
- tvarkyti Portalo tinklalapį www.geoportal.lt;
- kaupti ir tvarkyti Portalo duomenis, teikti Portalo valdytojui apibendrintą informaciją apie Portalo duomenis, užtikrinti Portalo valdytojui galimybę susipažinti su Portalo duomenimis;
- rengti ir teikti Portalo valdytojui dokumentų, susijusių su Portalo tvarkymu, vystymu ar modernizavimu, projektus;
- vystyti ir modernizuoti Portalą;
- konsultuoti ir mokyti erdvinių duomenų teikėjus ir Portalo naudotojus klausimais, susijusiais su Portalo veikla;
- atlikti Portalo saugos nuostatais jam priskirtas funkcijas

VĮ “GIS-Centras”

- Valstybės įmonė, įkurta 1992 m.
- Atsakinga už valstybės georeferencinio pagrindo duomenų tvarkymą
- Įmonės ir NŽT iniciatyva 2004 m. pradėtas rengti Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros išvystymo projektas
- 2009 m. pradėjo veikti Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros portalas (www.geoportal.lt) – anksčiau, negu daugelyje ES šalių
- Sukurtos elektroninės paslaugos duomenų paieškai, peržiūrai, transformavimui ir atsisiuntimui – anksčiau, negu įsigaliojo INSPIRE reikalavimai tinklo paslaugoms
- 2010 m. tapo oficialiu LEI portalo tvarkytoju

www.gis-centras.lt

VĮ “GIS-Centras”: kita veikla

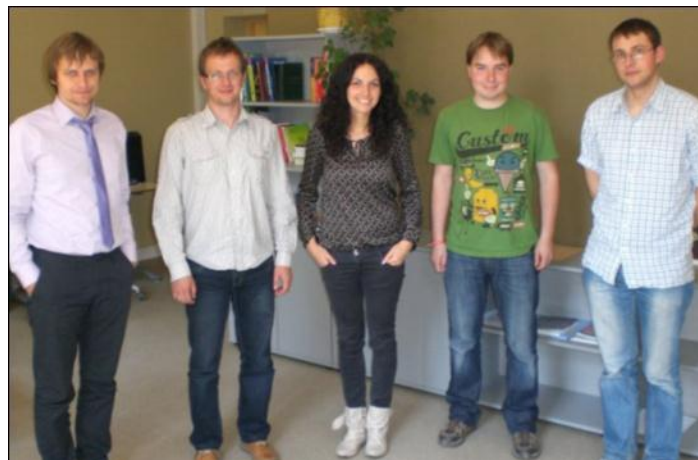
- Žemėlapių sudarymas
- GIS duomenų bazių projektavimas ir kūrimas
- GIS informacinių sistemų projektavimas
- GIS analizės sprendimai
- Geografinės informacijos viešinimas

Erdvinės informacijos skyrius

EII skyrių sudaro 4 grupės

- Produktų vystymo grupė
- Informacinių sistemų projektavimo grupė
- Informacinių sistemų konstravimo grupė
- LitPOS tvarkymo grupė (ateityje – sistemų priežiūros grupė)

Šiuo metu skyriuje dirba 5 specialistai

Pagrindinės skyriaus veiklos

LEI portalo tvarkymas

- www.geoportal.lt priežiūra ir vystymas
- INSPIRE direktyvos reikalavimų techninis įgyvendinimas
- Pasiūlymų LEI plėtrai ir informacinių sistemų integracijos projektų rengimas ir įgyvendinimas

Informacinių sistemų, taikomųjų Interneto programų ir aplinkų kūrimas bei administravimas

- <http://litpos.lt/>
- www.geoportal.lt/lvzfondas
- ŽPDRIS, kartografijos fondas, Lietuvos nacionalinis atlasas...

LEI duomenų teikėjai

- valstybės viešojo administravimo institucijos ir valstybės kadastrų, registrų ir valstybės informacinių sistemų, kuriose kaupiami oficialūs erdviniai duomenys, valdytojai.
- savivaldybių administracijos ar kitos savivaldybių viešojo administravimo institucijos, tvarkančios oficialius erdvinis duomenis;
- kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, gavę LEI valdytojo leidimą teikti duomenis LEI ir sudarę duomenų teikimo sutartį su LEI tvarkytoju.

Duomenų teikėjų pareigos

- teikti ir laiku atnaujinti metaduomenis apie jų valdomus erdvinius duomenis ir duomenų paslaugas. Metaduomenys turės būti parengti vadovaujantis LEI patvirtintu standartu ir techniniais reglamentais;
- užtikrinti teikiamų erdvinių duomenų kokybę, publikuoti LEI portale duomenų pavyzdžius;
- užtikrinti Interneto prieigą prie teikiamų erdvinių duomenų ir su jais susijusių paslaugų, jeigu jos bus teikiamos ne iš LEI centrinės informacinės sistemos;
- parengti erdvinių duomenų ir duomenų paslaugų licencijavimo, teikimo ir apmokestinimo taisykles, kurios turės būti suderintos su LEI patvirtintomis bendrosiomis erdvinių duomenų ir duomenų paslaugų licencijavimo, teikimo ir apmokestinimo taisyklėmis.

.

LEII naudotojai: visi

Visi LEII naudotojai turi teisę:

- neatlygintinai registruotis LEII,
- gauti per LEII portalą teikiamus metaduomenis,
- peržiūrėti publikuojamus erdvinių duomenų pavyzdžius,
- gauti viešai teikiamą erdvinę informaciją,
- naudotis metaduomenų paieškos ir peržiūros bei terminų žinyno paslaugomis;
- neatlygintai naudotis LEII viešos komunikacijos tarp naudotojų paslaugomis.

LEII naudotojai: registruoti

LEII registruoti ir nustatyta tvarka identifikuoti naudotojai turi teisę:

- užsisakyti ir gauti bei naudotis per LEII portalą teikiamais erdviniais duomenimis ir duomenų paslaugomis, neatlygintai gauti informaciją apie jų įsigijimo ir naudojimo sąlygas;
- neatlygintai gauti informaciją apie jų pateiktų užsakymų vykdymą bei ataskaitas apie naudojamąsi užsakytomis duomenų paslaugomis;
- teikti pasiūlymus ir pastabas dėl per LEII teikiamų erdvinių duomenų ir duomenų paslaugų kokybės, naudotis LEII registruotiems naudotojams skirtomis komunikacijos paslaugomis bei teikiama erdvine informacija.

Metaduomenų taisyklės

Lietuvos nacionalinis metaduomenų profilis – techninis reglamentas.

Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros metaduomenų reikalavimų ir metaduomenų teikimo tvarkos aprašas (projektas) – parengtas, derinamas.

Abu dokumentai pasiekiami:

www.geoportal.lt > Metodinė informacija > Metaduomenų standartai > Lietuvos nacionalinis metaduomenų profilis >

Kiti parengti dokumentai

- **Erdvinių duomenų produktų platinimo teisių suteikimo ir erdvinių duomenų produktų teikimo Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūrai sutartis**, sudaroma tarp LEIP tvarkytojo ir erdvinių duomenų teikėjo. Joje apibrėžtos pagrindinės sąvokos, duomenų platinimo bei atsiskaitymo už juos su duomenų teikėju tvarka, bendroji erdvinių duomenų ir paslaugų teikimo naudotojams tvarka. Sutarties prieduose pateiktos struktūrizuotos formos su paaiškinimais, kuriose įvedami teikiamų erdvinių duomenų ar paslaugų parametrai. Numatytas lankstus tipinių sutarčių derinimas su konkrečiais duomenų teikėjais ir aprašytos teikiamų erdvinių duomenų ar paslaugų parametrų keitimo procedūros.
- **Pavyzdinės erdvinių duomenų ir paslaugų naudojimosi sutartys**. Jose nustatytos pagrindinės duomenų naudojimo sąlygos, kurių pagrindu LEI portalo tvarkytojas sudaro tipines licencines sutartis su galutiniais naudotojais. Numatyti skirtingi licencinių sutarčių patvirtinimo būdai: fiziniu parašu, elektroniniu parašu ir paspaudimu, patikrinus asmens tapatybę. Licencinė sutartis nustato erdvinių duomenų ir su jais susijusių paslaugų teikimo naudotojui tvarką, naudojimo tikslą ir sąlygas, atsiskaitymų tvarką.
- Portalo www.geoportal.lt **paslaugų naudojimo sąlygos**, kurios taikomos viešai ir nemokamai teikiamiems erdvinių duomenų rinkiniams ir paslaugoms. Jos yra paprastesnės už licencines sutartis.

LEII duomenų rinkiniai

Sąrašas patvirtintas Vyriausybės nutarimu ir suderintas su duomenų valdytojais.

Sąrašas gali būti pildomas ir keičiamas.

Nurodytų duomenų rinkinių valdytojai privalo:

- Teikti INSPIRE reikalavimus atitinkančius metaduomenis
- Teikti INSPIRE reikalavimus atitinkančias duomenų paslaugas
- Jei duomenų rinkiniai restruktūrizuojami ar kuriami iš naujo – užtikrinti, kad jie atitiktų INSPIRE duomenų specifikacijas

LEI duomenų rinkiniai: NŽT

- **Georeferencinės duomenų bazės GDB10LT, GDB50LT, GDB250LT**
- LR teritorijos M 1:250 000 EuroRegionalMap ir M 1:1 000 000 EuroGlobalMap duomenų bazės
- Geodezinio ir kartografinio pagrindo informacinės sistemos GKPIŠ duomenys
- **Apskričių centrų M 1:2 000 skaitmeninis ortofotografinis žemėlapis ORT2LT**
- **Gyvenamųjų vietovių M 1:5 000 skaitmeninis ortofotografinis žemėlapis ORT5LT**
- **M 1:10 000 skaitmeninis ortofotografinis žemėlapis ORT10LT**
- **Skaitmeniniai žemės paviršiaus lazerinio skenavimo taškų duomenys SEŽP**
- Erdvinis reljefo modelis SRM_LT
- M 1:10 000 dirvožemio duomenų bazė Dirv_DB10LT
- M 1:10 000 kontrolinių žemės sklypų duomenų bazė KŽS_DB10LT
- LR teritorijos M 1:10 000 specialiųjų žemės naudojimo sąlygų duomenų bazė SŽNS_DB10LT
- LR teritorijos M 1:50 000 regioninio žemės fondo inventorizavimo duomenų bazė ŽInv_DB50LT
- M 1:10 000 žemių melioracinės būklės ir užmirkimo duomenų bazė Mel_DB10LT

LEI duomenų rinkiniai: kiti

Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastras Aplinkos apsaugos agentūra

CORINE žemės dangos duomenys

Paviršinių vandenų monitoringo tyrimų vietos

Hidrotechniniai statiniai

Upių baseinų rajonai, baseinai, pabaseiniai

Lietuvos valstybinio oro monitoringo matavimų duomenys

Saugomų rūšių ir bendrijų informacinės sistemos duomenys Aplinkos ministerija

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų
registras

Kultūros vertybių registras

Kultūros paveldo
departamentas

**Valstybinės reikšmės kelių informacinės sistemos
duomenys**

Lietuvos automobilių kelių
direkcija

Lietuvos pelkių ir durpynų žemėlapis M 1:200 000

**Valstybinės geologijos informacinės sistemos (GEOLIS)
duomenys**

Lietuvos geologijos tarnyba prie
Aplinkos ministerijos

Valstybinės požeminio vandens informacinės sistemos
duomenys

LEI duomenų rinkiniai: kiti

Meteorologijos stočių tinklo žemėlapis	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
Hidrologijos stočių tinklo žemėlapis	
Agrometeorologijos stočių tinklo žemėlapis	
Bendro ozono matavimų duomenų rinkinys	
Ultravioletinės saulės spinduliuotės matavimų duomenų rinkinys	
Saulės spinduliuotės matavimų duomenų rinkinys	
Meteorologinių stebėjimų ir matavimų duomenų rinkinys	Lietuvos saugios laivybos administracija
Pakrantės linijos matavimų duomenys	
Gylių informacijos pakrantėje duomenys	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos
Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras	
Nemuno žemupio potvynio zonos žemėlapis	Statistikos departamentas
Statistikos informacinės sistemos duomenys	
Lietuvos Respublikos adresų registras	Valstybės įmonė Registrų centras
Nekilnojamojo turto kadastras	
Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras	Valstybinė miškų tarnyba
Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba

LEI paslaugos: INSPIRE

- **paieškos paslauga** – ieškoti erdvinių duomenų rinkinių ir susijusių paslaugų pagal tam tikrų metaduomenų turinį;
- **peržiūros paslauga** – parodyti, naršyti, priartinti (nutolinti), matyti panoraminį vaizdą ar vieną ant kito uždėti peržiūrimus erdvinių duomenų rinkinius ir parodyti juos sutartiniais ženklais arba parodyti metaduomenų turinį;
- **parsisiųdinimo paslauga** – parsisiųsdinti erdvinių duomenų rinkinių kopijas arba jų dalis;
- **transformavimo paslauga** – transformuoti erdvinių duomenų rinkinius;
- **erdvinių duomenų suaktyvinimo paslauga** – pagal vienus erdvinių duomenų rinkinius ar paslaugas aktyvuoti kitus erdvinius duomenis ar paslaugas – neteikiama, nes nėra patvirtinta jos specifikacija

LEI paslaugos: papildomos

- **duomenų prieigos paslauga** – pasiekti Internetu ir naudotis erdviniais duomenimis Interneto žemėlapių naršyklėse ir (ar) kompiuterinėse programose;
- **erdvinio apdorojimo paslauga** – spręsti erdvinius dinامينius uždavinius naudojant erdvinius duomenis ir pateikti gautą rezultatą;
- **apdorojimo pagal teminius požymius paslauga** – apdoroti erdvinius duomenis naudojant jų atributus ir pateikti gautą rezultatą;
- **apdorojimo pagal laiko požymius paslauga** – apdoroti erdvinius duomenis naudojant jų laiko požymius ir pateikti gautą rezultatą.
- **kompleksinės paslaugos**, kurios naudoja kitas išvardintas paslaugas specifiniams naudotojų poreikiams tenkinti.

Kas teikiama šiuo metu

- 149 metaduomenų rinkiniai
- 39 užsakomi duomenų produktai (duomenų rinkiniai ar paslaugos)
- Be apribojimų teikiami duomenys:
 - Lietuvos statistikos žemėlapiai - Darbo statistika (2010-2011)
 - Lietuvos statistikos žemėlapiai - Gyventojai (2009-2011)
 - Lietuvos statistikos žemėlapiai - Gyventojų migracija (2010)
 - Juodai baltas Vilniaus ortofotografinis žemėlapis sudarytas 1944 metų liepos 9 dienos aeronuotraukos pagrindu
 - Miestų planai, sudaryti *EuroBasket*

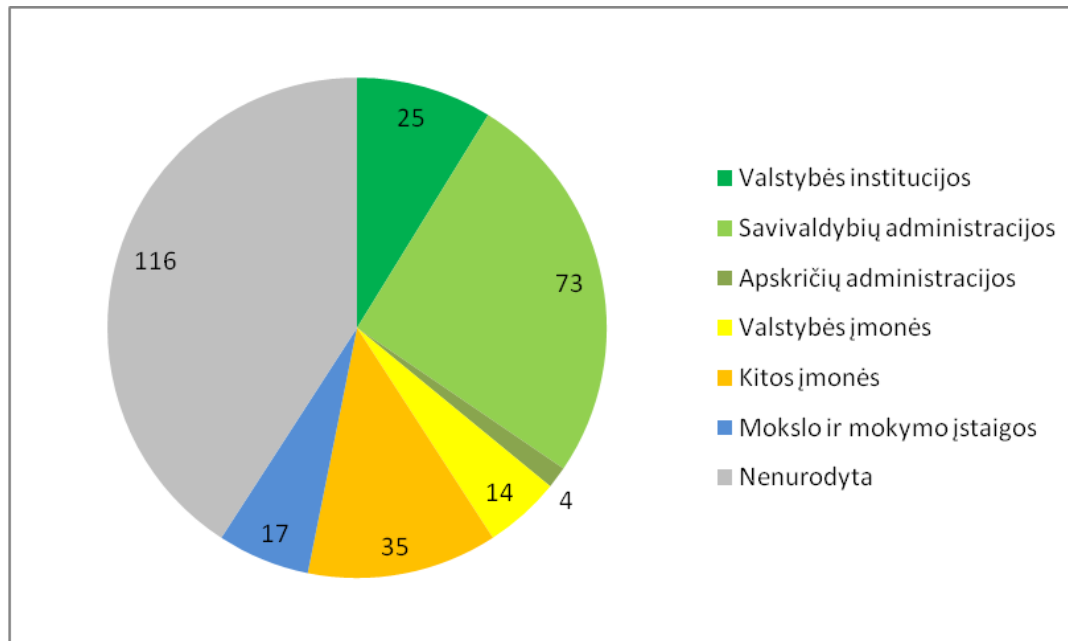
Atitikimo INSPIRE rodikliai

Indicator / Year	2009	2010
MDi1 (existence of metadata)	80 %	83 %
MDi2 (conformity of metadata)	0 %	83 %
DSi1 (geographical coverage of spatial data sets)	98 %	98 %
DSi2 (conformity of spatial data sets)	0 %	0 %
NSi1 (accessibility of metadata through discovery services)	0 %	83 %
NSi2 (accessibility of spatial data sets through view and download services)	0 %	0 %
NSi3 (use of network services)	0 %	0 %
NSi4 (conformity of network services)	0 %	0 %

Išvados (1)

Data	Būsena	Aprašas
2010-05-15	Atlikta	Pasirengimas stebėsenos ir atskaitomybės įgyvendinimui
2010-11-30	–	Europos Komisijos geoportalo paleidimas
2010-12-03	Atlikta	Pasiekiami metaduomenys INSPIRE I ir II priedų temų erdvinių duomenų rinkiniams
2011-10	Veikia, bet nepilnai atitinka INSPIRE reikalavimus	Veikiančios paieškos ir peržiūros paslaugos
2012-06		Veikiančios atsisiuntimo paslaugos
2012-06		Veikiančios transformavimo paslaugos
2012-06	Tokių nėra	Pasiekiami atnaujinti ir restruktūrizuoti INSPIRE I priedo temų erdvinių duomenų rinkiniai
2013-12-03	Pasiekiamą didelė dalis	Pasiekiami metaduomenys INSPIRE III temos erdvinių duomenų rinkiniams
2015-01	Tokių nėra	Pasiekiami atnaujinti ir restruktūrizuoti INSPIRE II ir III priedų temų erdvinių duomenų rinkiniai
2017-06	Tokių nėra	Pasiekiami atnaujinti ir restruktūrizuoti kiti INSPIRE I priedo temų erdvinių duomenų rinkiniai, pagal jų įgyvendinimo taisykles
2019-05-30	Tokių nėra	Pasiekiami atnaujinti ir restruktūrizuoti kiti INSPIRE II ir III priedų temų erdvinių duomenų rinkiniai, pagal jų įgyvendinimo taisykles

LEI portalo naudojimas

Registruotų LEI portalo
naudotojų
pasiskirstymas pagal
organizacijas
2010-05-01

2010 m. portale buvo registravęsi daugiau kaip 600 naujų naudotojų, kurie ieško informacijos apie geografinius duomenis, peržiūri jų metaduomenis ir užsako duomenų rinkinius ir jų peržiūros, parsisiuntimo bei transformavimo elektronines paslaugas.

2010-12-17 buvo 870 registruotų LEI portalo naudotojų, 2011 m. birželį jau daugiau kaip 1200. Neregistruotų naudotojų aktyvumas daugiausia susijęs su portale pasiekiamais nemokamais duomenimis ir paslaugomis. Vidutiniškai 2010 m. per dieną apsilankydavo 66 naudotojai, kurie peržiūrėdavo 2768 portalo puslapius.

Išvados (1)

- Erdvinių duomenų rinkinių metaduomenys, atitinkantys Lietuvos nacionalinį metaduomenų profilį ir INSPIRE, šiuo metu yra pasiekiami naudotojams per LGII portalą.
- Lietuvoje šiuo metu pasiekiami skaitmeniniai erdvinių duomenų rinkiniai dengia praktiškai visas INSPIRE temas, išskyrus šias:
 - Koordinačių atskaitos sistemos
 - Geografinio tinklelio sistemos
 - Okeanografinės geografinės sąlygos
 - Jūrų regionai
 - Biogeografiniai regionai
- Pirmosios dvi temos aprašo ne duomenų rinkinius, o atskaitos sistemų reikalavimus

Išvados (2)

- Mažiausiai duomenų rinkinių atitinka III priedo temas. Numatyta įtraukti naujus LEI duomenų teikėjus, kad būtų galima esamus skaitinius duomenis sujungti su erdviniais duomenimis ir juos vystyti.
- Georeferencinių duomenų rinkiniuose šiuo metu kaupiama informacija skirtingais masteliais visai ar iš dalies dengia 11 duomenų temų.
- Sukaupti I temos duomenų rinkiniai šiuo metu neatitinka INSPIRE specifikacijų, planuojami georeferencinio pagrindo tvarkymo darbai siekiant jų atitikimo.
- Lietuva yra techniškai pasirengusi įgyvendinti daugumą INSPIRE reikalavimų. Įgyvendinimą riboja žmonių ir finansinių išteklių trūkumas bei sudėtingos teisinės bei organizacinės duomenų keitimosi procedūros.

Kontaktai

VĮ “GIS-Centras”

Sėlių g. 66,

LT-08109 Vilnius

Tel.: (8 5) 2724741, (8 5) 2731058

Faksas (8 5) 2727723

El. paštas: info@gis-centras.lt

<http://www.gis-centras.lt>

Mokymų medžiagą parengė:

- Andrius Balčiūnas
- Giedrė Beconytė
- Jūratė Kučienė
- Lina Papšienė